

მსაჯულთა შერჩევის სხდომა

7 ნოემბერს, თბილისის საქალაქო სასამართლოში, შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით, 18 წელს მიღწეული მოქალაქეთა ერთიანი სიიდან, 12 ნაფიცო მსაჯული და 3 სათადარიგო მსაჯული შერჩა.

მსაჯულთა შერჩევის სხდომაში მონაწილეობდა, ადვოკატი და პროკურორი მონაწილეობდა. ნაფიცი მსაჯულები 100-კაციანი სიიდან შერჩნენ. 7 ნოემბერს, შერჩევის სხდომაზე, სავარაუდო კანდიდატებიდან თითქმის ყველა გამოცხადდა. რამდენიმე ადამიანმა მოსვლა, ობიექტური მიზეზების გამო, ვერ შეძლო.

ნაფიცი მსაჯულების კანდიდატებს სასამართლოში გამოცხადებამდე დაურიგდათ სპეციალური კითხვარი, რომლის მიხედვითაც, მათ მოეთხოვებოდათ კითხვებზე პიროვნულად, ხომ არ ჰქონდათ კავშირი ბრალდებულთან და სხვა ისეთი ინფორმაცია, რომელიც გამოიწვევდა მათ აცილებას სანქის ეტაპზე.

საარჩევნო სიებიდან შერჩეული 100 მოქალაქედან, სპეციალური კითხვარის შევსების შემდეგ, დარჩა 75 კანდიდატი, დანიშნულ დღეს ყველა მათგანი ზუსტად მითითებულ დროს გამოცხადდა სასამართლოში და მონაწილეობა მიიღო შერჩევის სხდომაში. მხარეებს 6-6 დაუსაბუთებელი აცილების უფლება ჰქონდათ. შერჩევის სხდომა დახურული იყო, ამიტომ უცნობია, მხარეებმა გამოიყენეს თუ არა დაუსაბუთებელი აცილების უფლება.

კანონის თანახმად, ნაფიც მსაჯულად ყოფნა ეკრძალებათ ისეთი პროფესიის წარმომადგენლებს, როგორცაა: იურისტი, ფსიქოლოგი, ფსიქიატრი, სასულიერო პირი. შერჩეული მსაჯულებიდან, სათადარიგოს ჩათვლით, 6 მამაკაცი და 9 ქალბატონი იყო ანუ გენდერული ბალანსი ქალბატონების სასარგებლოდ „დაირღვა“.

15 შერჩეული მსაჯულიდან უმაღლესი განათლებით იყო 12 ნაფიცი მსაჯული, საშუალო განათლებით — 2, ხოლო საშუალო-ტექნიკური განათლებით — 1 მსაჯული.

შერჩეული მსაჯულების ასაკი კი ასეთია: 35-40 წლამდე ასაკის გახლდათ 6 მსაჯული, 41-50 წლამდე — 2 მსაჯული, 50-60 წლამდე — 6 მსაჯული, ხოლო 61-65 წლამდე — 1 მსაჯული.

შერჩეული მსაჯულებიდან 7 ინჟინერი, 4 პედაგოგი, 1 ჟურნალისტი, 1 საშუალო ტექნიკური განათლებით, ხოლო 2 საშუალო განათლებით იყო. შერჩეული 12 ნაფიცი და 3 სათადარიგო მსაჯულიდან 12 დასაქმებული, ხოლო 3 უმუშევარი გახლდათ.

რა მოხდა სხდომაზე?

ნაფიცი მსაჯულების შერჩევის შემდეგ დაინიშნა პროცესი, რომელიც 7 საშუალო დღე გაგრძელდა. პირველ პროცესზე ნაფიცმა მსაჯულებმა მოისმინეს ბრალდებისა და დაცვის შესავალი სიტყვები. მანამდე კი ნაფიცმა მსაჯულებმა დადეს ფიცი და წილისყრით აირჩიეს უფროსი ნაფიცი მსაჯული. შესავალი სიტყვის მოსმენის შემდეგ, ბრალდებულის ადვოკატმა დააყენა შუამდგომლობა პროცესის გადადების შესახებ. როგორც მან განმარტა, ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაუარესების გამო, იგი სათანადოდ ვერ განახორციელებდა ბრალდებულის ინტერესების დაცვას.

პროცესი მომდევნო დღისთვის გადაიდო. ნაფიცმა მსაჯულებმა შემდეგ სხდომაზე მოისმინეს ბრალდებისა და დაცვის მონიშვნების ჩვენებები.

17 ნოემბერს კი ნაფიცმა მსაჯულებმა გამოიტანეს ვერდიქტი. სანამ ვერდიქტს გამოიტანდნენ, მოსამართლემ ნაფიც მსაჯულებს კიდევ ერთხელ განუმარტა მათი მოვალეობა, ამის შემდეგ ისინი სათათბირო ოთახში გავიდნენ და სამსაათიანი თათბირის შემდეგ ვერდიქტი გამოიტანეს. ნაფიც მსაჯულთა ვერდიქტი მთავარმა მსაჯულმა გაახმოვანა. ნაფიცებმა

გაკვლეობის სანდალური საქმე და ნაფიცი მსაჯულების პირველი პერსონაჟი

საქართველოს ისტორიაში, 90 წლის შემდეგ, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო აღდგენილად გამოცხადდა

ანა დალიანი

2011 წლის 18 ნოემბერს, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს პირველმა შემადგენლობამ პირველი ვერდიქტი გამოიტანა და ამით საქართველოს ისტორიაში, 90 წლის შემდეგ, ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო აღდგენილად გამოცხადდა. ზუსტად ცხრა ათეული წლის შემდეგ, 12-მა ნაფიცმა მსაჯულმა დამნაშავედ ცნო ბრალდებული რევაზ დემეტრაშვილი, რომელსაც 1994 წელს მინასიანების ოჯახზე დამამძიმებელ გარემოებებში განზრახ მკვლელობა და ჯგუფური ყაჩაღობა ედება ბრალად. გამოძიების მასალებით, ჯგუფის წევრებმა იცოდნენ, რომ ნეშან მინასიანის ოჯახი მატერიალურად შეძლებული იყო და ფულის გამოძალკის მიზნით — 1994 წლის 18 იანვარს, მოიტაცეს მისი 19 წლის ვაჟი ვაზგენ მინასიანი, ახლობლებს კი გამოსასყიდის სახით, 150 000 აშშ დოლარი მოსთხოვეს. გატაცებული 10 დღის განმავლობაში ჰყავდათ დამწყვედელი ჯერ ორმოში, შემდეგ კი დიღომში მდებარე ერთ-ერთ სახლში. გამოძიების ინფორმაციით, 15 000 დოლარის გადახდის შემდეგ, გამტაცებლებმა ვაზგენ მინასიანი გაათავისუფლეს და მისი ოჯახისგან მიიღეს პირობა, რომ დარჩენილ თანხას უახლოეს დღეებში მიიღებდნენ. საქმის მასალების მიხედვით, იმ მიზნით, რომ გატაცების ფაქტი არ გახმაურებულიყო, ჯგუფის წევრებმა მოკლეს ნეშან მინასიანი, მისი მეუღლე ფლორა მინასიანი და ვაჟი ვაზგენ მინასიანი. რევაზ დემეტრაშვილი, საქმის მასალების მიხედვით, ჯგუფის წევრებს დანაშაულის ჩადენაში ეხმარებოდა.

ბრალდებული დამნაშავედ ცნეს. კენჭისყრის შედეგების მიხედვით, 10-მა მსაჯულმა ხმა მისცა ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობას, ხოლო 2 მსაჯულის გადაწყვეტილებით, ბრალდებული უდანაშაულო იყო. კანონის თანახმად, ხმათა ეს რაოდენობა საკმარისია ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობისთვის. 18 ნოემბერს დაინიშნა სასჯელის დანიშვნის

სხდომა. კანონის თანახმად, ნაფიც მსაჯულებს უფლება აქვთ, მოსამართლეს მისცენ რეკომენდაცია, არსებული კვალიფიკაციის ფარგლებში, გამოიყენოს სასჯელის მინიმუმი ან მაქსიმუმი. ნაფიცმა მსაჯულებმა სასჯელის მინიმუმის რეკომენდაცია გასცეს. რევაზ დემეტრაშვილს, საბოლოოდ, 14 წლით თავისუფლების აღკვეთა მიესაჯა.

ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს ისტორია

ილია ჭავჭავაძე მიიჩნევდა, რომ ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს შექმნა ქვეყანაში ჭეშმარიტად სამართლიანი მართლმსაჯულების განხორციელება. იგი მომრიგებელი მოსამართლისა და ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტებს პირდაპირ უკავშირებდა სამართლიანი მართლმსაჯულების იდეების დამკვიდრებას საზოგადოებაში.

საერთო სამართლის ქვეყნებში ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს უამრავი მხარდამჭერი ჰყავს. თუმცა ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მსაჯულთა სასამართლოს იმ ქვეყნებში, სადაც ეს ინსტიტუტი უკვე დიდი ხანია მოქმედებს, ჰყავს მონიშნულდგენილი ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მომხრეების უპირველესი არგუმენტი ის, რომ სახელმწიფო ძალაუფლებისაგან ინდივიდის დაცვის ყველაზე მყარ გარანტიას ქმნის ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო. ნაფიც მსაჯულებს გარკვეული კორექტივები შეაქვთ მოუქნელი და მკაცრი კანონების აღსრულებაში. ასეთი ტიპის სასამართლო იძლევა პროცესის მაქსიმალურ შეჯიბრებითობასა და მხარეთა

თანასწორობას. მსაჯულების მონაწილეობას დიდი მნიშვნელობა ენიჭება საზოგადოების სამართლებრივი აზროვნების დონის ამაღლებაში.

ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მომხრეები თამამად მიუთითებენ იმ უპირატესობებზე, რაც ამ ინსტიტუტს გააჩნია, კერძოდ, ისინი აღნიშნავენ, რომ ეს ინსტიტუტი უფრო დემოკრატიულია. მას შემოაქვს სალი აზრი სისხლის სამართლებრივი იუსტიციის სისტემაში და ასევე, უფრო ნაკლებად ექცევიან ბრალდების მხარის ზეგავლენის ქვეშ. ამას გარდა, ვერდიქტის გამოტანისას მოქმედებენ პრინციპით, რომელიც გულისხმობს ყოველგვარი ეჭვის ბრალდებულის სასარგებლოდ გადაწყვეტას.

რაც შეეხება ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს მონიშნულდგენებს, ისინი არგუმენტად იშველიებენ მსაჯულთა არაპროფესიონალიზმს. მათი აზრით, ნაფიც მსაჯულთა პროცესი ნელი და მოუქნელია, ასევე იგი საკმაოდ ძვირი უჯდება სახელმწიფოს.

ნაფიც მსაჯულთა ინსტიტუტი, თავდაპირველად, შუა საუკუნეებში ინგლისში ჩამოყალიბდა. მაშინ მსაჯულები მხოლოდ დანაშაულის შემსწრე ადამიანები ხდებოდნენ. XV საუკუნეში ნაფიც მსაჯულთა ჟიური უკვე მართლმსაჯულების განხორციელების მთავარი შემადგენელი ნაწილი გახდა და ნაფიცი მსაჯული შეიძლება ყოფილიყო ნებისმიერი სრულფასოვანი ადამიანი.

დიდი ბრიტანეთის შემდეგ, ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის ინსტიტუტი დამკვიდრდა აზიაში, აფრიკაში, ამერიკაში. საფრანგეთის რევოლუციის შემდეგ კი — საფრანგეთში, გერმანიაში, იტალიაში, შვეიცარიაში და რუსეთში.

საფრანგეთში ნაპოლეონ ბონაპარტის დამსახურებით, ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის ინსტიტუტი სახალხო ხელისუფლების სიმბოლო გახდა. იმ ქვეყნებში, სადაც ნაფიცი მსაჯულების სასამართლოს ტრადიცია საფრანგეთიდან გავრცელდა, მსაჯულები, თავდაპირველად, მხოლოდ ისეთი ტიპის საქმის განხილვაში იღებდნენ მონაწილეობას, როგორცაა პოლიტიკური დანაშაული და სახელმწიფო დღალატი.

ნაფიც მსაჯულთა სასამართლო დღეისთვის წარმატებულად ყველაზე მეტად ამერიკის შეერთებულ შტატებში ფუნქციონირებს. სტატისტიკური მონაცემებით, აქ ყოველწლიურად, ნაფიც მსაჯულებს 120 ათასზე მეტ საქმეზე გამოაქვთ ვერდიქტი. საშუალო მაჩვენებელი, მთელ მსოფლიოში მიმდინარე სასამართლო პროცესების 90 პროცენტს შეადგენს. საქმე ისაა, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებში ნაფიც მსაჯულებს შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ არა მარტო სისხლის სამართლის საქმეების, არამედ ნებისმიერი საშუალო საქმის განხილვაშიც.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში საშუალოდ სარჩელების განხილვისას ნაფიცი მსაჯულები არა მხოლოდ მხარის დამნაშავეობას ან უდანაშაულობას ადგენენ, არამედ მიყენებულ ზარალსაც განსაზღვრავენ და ამა თუ იმ მხარისთვის დასაკისრებელი ჯარიმისა და კომპენსაციის ოდენობასაც ადგენენ.

ევროპის ქვეყნებში ნაფიც მსაჯულებს მხოლოდ განსაზღვრული კატეგორიის საქმეებზე გამოაქვთ ვერდიქტი. მაგალითად, დიდ ბრიტანეთში საშუალოდ საქმეები ნაფიცი მსაჯულების კომპეტენციაში არ შედის. გერმანიაში და საფრანგეთში კი ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის პროფესიულ მოსამართლესთან ერთად გამოაქვს განაჩენი.

დასასრული მე-7 გვერდზე

სამართლებრივი საკითხებზე ჟურნალისტებისთვის ტრენინგი ჩატარდა

2011 წლის 19-20 ნოემბერს საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და გაეროს განვითარების პროგრამის მიერ ჟურნალისტებისთვის სამართლებრივი საკითხებზე ტრენინგი ჩატარდა.

ტრენინგში მონაწილეობდა სხვადასხვა ტელევიზიის, გაზეთებისა და ინტერნეტ გამოცემლობის ათამდე ჟურნალისტი.

ჟურნალისტებს მიენოდათ ინფორმაცია ნაფიც მსაჯულთა პირველი პროცესის, იუსტიციის უმაღლესი სკოლის, სასამართლოს ახალი ელექტრონული პროგრამების, სასამართლოზე აუდიოვიდეო ჩანერის წესების შესახებ.

ჟურნალისტებმა სიღნაღის რაიონული სასამართლოს შენობაც დაათვალიერეს.

მკვლევარის სკანდალური საქმე და ნაფიცის მსაჯულების პირველი პერიოდი

მე-6 გვერდიდან

ყველაზე სწრაფი ნაფიცი მსაჯული

ნაფიც მსაჯულთა სასამართლოს საქმიანობისას ყველაზე ცნობილ ნაფიც მსაჯულთა ვინაობაც გამოიკვეთა. ჯილიან გესი – 1995 წელს მონანილიონობა კანადის ისტორიაში ერთ-ერთ ყველაზე ხმაურიანი საქმის განხილვაში. საუბარია ორი ინდიელის მკვლელობაზე, რომლებიც ქუჩის ბანდიტებმა გამოასალმეს სიცოცხლეს. სასამართლო პროცესი 1995 წლის აპრილში დაიწყო. მაისში კი ჯილიანს ერთ-ერთი განსასჯელი შეუყვარდა. მიუხედავად იმისა, რომ კოლეგა ნაფიცი მსაჯულები ვერდიქტის გამოტანისას ჯილიანის აზრის საწინააღმდეგო აზრს კატეგორიულად გამოთქვამდნენ, მან მაინც შეძლო, ჟიურის წევრებზე გავლენის მოხდენა. ერთ-ერთ განსასჯელზე შეყვარებულმა მსაჯულმა ჟიურის მთელი შემადგენლობა დაარწმუნა განსასჯელთა უდანაშაულობაში. 1995 წლის ოქტომბერში ნაფიც მსაჯულთა ჟიურიმ ერთხმად მიიღო გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველზეც, განსასჯელები უდანაშაულოებად გამოცხადდნენ. ისინი ჯარის საფასურად გაათავისუფლეს. ცოტა ხანში კი, თავად ჯილიან გესი მოუწია მართლმსაჯულების წინაშე წარდგომა, რადგან ის მიკერძოებულობაში დაადანაშაულეს.

რამდენიმე საათშივე დაგვრწმუნდით, რომ განსასჯელი დამნაშავე იყო, უბრალოდ, ფორმალურად დავიცავით და სათათბიროდ მხოლოდ ამიტომ გავედით“ – განაცხადეს მსაჯულებმა.

5 წუთი და 48 წამი – სწორედ ეს მცირე დრო

დასჭირდათ ნაფიც მსაჯულებს ერთ-ერთ სამოქალაქო საქმეზე ვერდიქტის გამოსატანად. საუბარია სარჩელზე, რომლითაც მომჩივანი ტეხასის შტატში მდებარე ერთ-ერთი ქარხნის მშენებლებს სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების დროს უსაფრთხოების ზომების დაცვის იგნორირებაში ადანაშაულებდა. ნაფიცმა მსაჯულებმა გადაწყვეტილება მომჩივანის სასარგებლოდ გამოიტანეს.

სკანდალური პერიოდი

1993 წელს, ამერიკულმა მართლმსაჯულებამ ლორენა ბობიტი გაასამართლა, რომელსაც მეუღლისთვის უმძიმესი დაზიანებების მიყენება ედებოდა ბრალად. მიუხედავად იმისა, რომ განსასჯელმა სასამართლო პროცესზე დანაშაული აღიარა და თავი დამნაშავედ ცნო, ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის წევრების მიერ ერთსულლოვნად მიღებული ვერდიქტით, ის უდანაშაულოდ გამოცხადდა.

1993 წელსვე, ნაფიც მსაჯულთა ჟიურიმ სამ პოლიციელს გამამართლებელი განაჩენი გამოუტანა. პოლიციელებს შავკანიანი მძღოლის, როდნი

კინგის სასტიკად ცემისთვის ასამართლებდნენ. საქმე ისაა, რომ სასამართლო პროცესზე ცემის ფაქტის ამსახველი ვიდეომასალა მტკიცებულებად იყო წარმოდგენილი. ფირზე განსასჯელ პოლიციელთა ქმედება კარგად ჩანდა.

„უდანაშაულოა“, – ასეთი ვერდიქტი გამოუტანეს 1997 წელს ნაფიცმა მსაჯულებმა საკუთარი მეუღლის მკვლელობაში ბრალდებულ აირის პაინს. ძირითადად, ქალებისგან შემდგარმა ნაფიც მსაჯულთა ჟიურიმ ჩათვალა, რომ აირის პაინს ტირანი მეუღლისგან თავის დასაღწევად სხვა გზა არ ჰქონდა.

ამერიკის მართლმსაჯულებით პრაქტიკაში ნაფიც მსაჯულთა მიერ გამოტანილი სკანდალური ვერდიქტები მართლმსაჯულების ისტორიაშიც კი შევიდა.

პრაქტიკამ აჩვენა, რომ მიუხედავად ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის წარმატებული არსებობისა, სასამართლო პროცესთა უმეტესობას გართულებები მაინც მოსდევს. ამერიკის მართლმსაჯულების ისტორიაში პრეცედენტების სახით შევიდნენ O.J. Simpson-ის, John Hinckley-ის, Rodney King-ის, Mike Tyson-ის, My Lai-ის და სხვათა

საქმეები, რომლებიც, „საუკუნის პროცესებად“, სკანდალურ საქმეებად მოიხსენიება და რომლებსაც საზოგადოების გამოხმაურება მოჰყვა.

ამერიკის იუსტიციის სამინისტროს სასამართლო სტატისტიკის ბიუროს მონაცემებით, ამერიკაში ყოველთვიურად განიხილავენ 50-60 ათას საქმეს, საქმეთა 12 პროცენტზე ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის გამამტყუნებელი განაჩენი გამოაქვს. თუმცა, ზოგ შემთხვევაში, ნაფიც მსაჯულთა ვერდიქტი საზოგადოების სერიოზული უკმაყოფილების მიზეზი ხდება.

ამერიკაში მართლმსაჯულების წარმოების დაახლოებით ასეთი შეფარდებაა: სისხლის სამართლის საქმეების 90 პროცენტი გარეგნობითი მართლმსაჯულებით სრულდება, რვა პროცენტს ნაფიცი მსაჯულების სასამართლო განიხილავს, ორ პროცენტს კი, სამართლიანი სასამართლოს უფლების დაცვით, მთლიანად უძღვება მოსამართლე. დაახლოებით იგივე ხდება დიდ ბრიტანეთში, სადაც ამერიკული მართლმსაჯულების მსგავსად, წმინდა კლასიკური მოდელი მოქმედებს — ვერდიქტი ნაფიც მსაჯულთა ჟიურის გამოაქვს.